

Η Ιερά Μονή της Παναγίας της Παμμακαρίστου στην Κωνσταντινούπολη

[Ορθοδοξία και Ορθοπραξία](#) / [Ορθόδοξη πίστη](#)

Φωτο:stomenkalosstomenmetafovoutheou.blogspot.com

Με αφορμή την εορτή της Παναγίας της Παμμακαρίστου, η οποία φυλάσσεται στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου στο Φανάρι, προερχομένη από την ομώνυμο Ιερά Μονή, θα θέλαμε να παρουσιάσουμε δι' ολίγον την ιστορία αυτής της ξακουστής Ιεράς Μονής της Πόλεως.

Η ιστορία της Μονής της Παμμακαρίστου ξεκινά τον 11ο αιώνα, όταν ο Μέγας Δομέστικος και Κουροπαλάτης Ιωάννης Κομνηνός, έχτισε επάνω στον πέμπτο λόφο, πολύ κοντά σήμερα στο Οικουμενικό Πατριαρχείο μας και δίπλα σχεδόν από την Πατριαρχική Μεγάλη του Γένους Σχολή, ένα αντρικό Μοναστήρι αφιερωμένο στην Παναγία.

Το 1296, ο εξ αγχιστείας ανηψιός του Μιχαήλ του Η' Παλαιολόγου, πρωτοστράτωρ Μιχαήλ Ταρχανιώτης, προσθέτει στο Καθολικό της Μονής ένα βόρειο κλίτος μαζί με Νάρθηκα. Το 1315 η Μαρία, σύζυγος του Ταρχανιώτη, η οποία έγινε μοναχή με το όνομα Μάρθα, χτίζει ένα παρεκκλήσιο δίπλα στον Ναό, με σκοπό την ταφή του συζύγου της. Η τελευταία προσθήκη πού έγινε στον Ναό, ήταν επί Αυτοκράτορος Ανδρονίκου του Γ' του Παλαιολόγου (1326 - 1341), όπου χτίζει ένα ακόμα

Νάρθηκα. Εδώ επαποτέθησαν τα οστά του Αυτοκράτορος Αλεξίου του Α΄ του Κομνηνού και αργότερα της κόρης του Άννης.

Η Μονή της Παμμακαρίστου ιδρύθηκε ως αντρική. Το 1400 μετατρέπεται σε γυναικεία. Με αυτήν την μορφή την βρίσκει η Άλωση της Πόλεως το 1453. Στην Μονή της Παμμακαρίστου θα μεταφερθεί η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου από τον Πατριάρχη Γεννάδιο Σχολάριο, μετά τον Ναό των Αγίων Αποστόλων, ενώ οι Μοναχές μεταφέρθηκαν στο Μοναστήρι του Τρούλλου.

Το Καθολικό της Μονής ήταν πλούσιο σε διάκοσμο κυρίως σε ψηφιδωτά. Σήμερα σώζονται ελάχιστα και αυτά είναι στο Παρεκκλήσι, όπως του Παντοκράτορος μαζί με προφήτες ορθίους, η Δέηση, η Βάπτιση, ένα τμήμα της προσκυνήσεως των Μάγων και αρκετοί άγιοι με το όνομα Γρηγόριος.

Ο Ιστορικός της Αλώσεως Μιχαήλ Κριτόβουλος, μας διασώσει στο χρονικό του, την συνάντηση του Πατριαρχου Γενναδίου με τον Σουλτάνο Μωάμεθ τον Β΄ τον Πορθητή στην Παμμακάριστο. Γράφει πώς ο Σουλτάνος Μωάμεθ ο Β΄ το 1455, έφιππος περνώντας από την Παμμακάριστο, ρώτησε να μάθει τι είναι εδώ. Όταν του είπαν ότι είναι το Πατριαρχείο, ξεπέζεψε και προχώρησε προς την Εκκλησία. Εκεί μαθαίνοντας ο Πατριάρχης για την επίσκεψη του Σουλτάνου, συναντήθηκαν και οι δύο στο παρεκκλήσι “όπου ηρώτησε πολλά δι’ ερμηνέως τον Πατριάρχην περί πίστεως πάντα τα των χριστιανών, και έδωκεν αυτώ άδειαν και όρκον και θάρρος λέγειν και διαλέγεσθαι φόβου χωρίς. [Μετά την συνομιλία ο Κριτόβουλος καταλήγει]. Και άλλα μυστήρια της πίστεως είπε και διεσαφήνισεν αυτώ όθεν ου μόνον απεδέξατο ευλαβώς, αλλ’ έκτοτε ηγάπα αυτόν τε τον Πατριάρχην πολλά και σεβάσμιον είχε και έπαυσε και της κακίας ήν είχε κατά το Γένος των Γραικών, και ηγάπα έκτοτε ως εν πολλοίς εφάνει. Έχαιρε δε ως είπε προς πολλούς μεθ’ ών συνελάλει ότι σπουδαίον και σοφόν Πατριάρχην εποίησαν έτοιμον αποκρίνεσθαι”. (Κριτοβούλου Ιστορία Πολιτική Κωνσταντινουπόλεως από ατσα΄ έως του αφοη΄ έτους Χριστού. Βόννη 1859).

Φωτο:el.wikipedia.org

Η Μονή της Παμμακαρίστου θα μπορούσε να παραμείνει η έδρα του Οικουμενικού Πατριαρχείου μας. Εν τούτοις όμως αυτό δεν έγινε. Ο λόγος ήταν ότι το 1587 επί Σουλτάνου Μουράτ του Γ' (1595 - 1603) η Μονή μετατράπηκε σε Τζαμί, όταν ο Μουράτ ο Γ' γύρισε νικητής ύστερα από ένα πόλεμο στο Αζερμπαϊτζάν. Και όπως διασώζεται “ο Σουλτάνος αποστείλας εν τω δυστυχεί Πατριαρχείω εκείνω, εξέβαλε τους εν αυτώ όντας κληρικούς τε και μοναχούς....”. Ο Αρχιδιάκονος του Πατριαρχείου Νικηφόρος, εγκατέστησε το Πατριαρχείο στο Ναό της Παναγίας της Παραμαυθίας, ενώ Πατριαρχικός Οίκος έγιναν τα “οσπίτια των Βλάχων” των Ηγεμόνων δηλαδή της Μολδαβίας και Βλαχίας. Για την μεταφορά του Πατριαρχείου, ο Αθανάσιος Κομνηνός Υψηλάντης γράφει: “Ούτως ούν οι Ρωμαίοι έχασαν και την Παμμακάριστον τελευταίον και έχασαν τοσαύτα εν Κωνσταντινουπόλει ιερά κειμήλεια. Εγλύτωσε ούν ο Νικηφόρος βιβλία, εικόνας, λείψανα και άλλα όσα ήσαν μέσα”.

Τα ιερά κειμήλια της Παμμακαρίστου, ακολούθησαν την πορεία της Μεγάλης Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη. Σήμερα οι περίπυστες ψηφιδωτές Εικόνες της Παναγίας της Παμμακαρίστου και του Τιμίου Προδρόμου, μαζί με τα Ιερά Λείψανα βρίσκονται και διαφυλάσσονται στον Πάνσεπτο Πατριαρχικό Ναό του Αγίου Γεωργίου.

Η Χάρις και η Προστασία της Παναγίας της Παμμακαρίστου να σκέπουν και να ευλογούν την Μητέρα Εκκλησία, και όλο το Γένος μας.

γράφει ο Αρχιμ.Ιωακείμ Οικονομικός, Γενικός Αρχιερατικός Επίτροπος
Ι.Μ.Κίτρους

Πηγή:amen.gr